

Sygn. akt III U 1095/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak

Protokolant: sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 maja 2014 r. w O.

sprawy z odwołania A. G.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o odpowiedzialność za zaległe składki

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 13 czerwca 2013 r. **znak** (...)

orzeka:

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 1095/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13.06.2013r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził odpowiedzialność A. G. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników W. K. za okres od drugiego kwartału 2003r. do czwartego kwartału 2012r. w kwocie 15.971,60zł.

A. G. wniosła odwołanie od tej decyzji. Podniosła, że W. K., który zmarł 29.11.2012r., nie prowadził gospodarstwa z uwagi na pogarszający się stan zdrowia. Nadto był zarejestrowany jako bezrobotny, a w latach 2010-2012 pozostawał na zasiłku z opieki społecznej.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania. Stwierdził, że A. G. nabyła spadek po zmarłym W. K., który miał zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Tym samym nabyła

również długi spadkowe. Zaległości te są zabezpieczone przez wpis hipoteki w księdze wieczystej. Przed dokonaniem zabezpieczenia – W. K. otrzymywał decyzje poprzedzające wpis hipoteki przymusowej i nie skarżył tych decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik prowadzący działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym o pow.1,82 ha fizycznych, w tym 0,73 ha przeliczeniowego oraz był współwłaścicielem w części 1/2 o pow.4,31 ha fizycznych, w tym 1,58 ha przeliczeniowego.

Już od lat 90-tych W. K. zalegał z płatnością składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Wobec powyższego W. K. systematycznie powiadamiany był o ciążyących na nim długach z tego tytułu, KRUS wydawał decyzje ustalające wysokość zaległości z tytułu składek wraz z informacją, że w przypadku nieuregulowania wskazanych kwot, zostanie wszczęte postępowanie o zabezpieczenie należności przez wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej. W dalszej kolejności następowało zabezpieczenie należności poprzez wpis tej hipoteki.

W. K. nie zgłaszał w KRUS-ie, że nie prowadzi działalności rolniczej. Nie zaskarżył także żadnej decyzji dotyczącej obowiązku opłacenia składek z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników.

Taki stan trwał aż do chwili jego śmierci dnia 29.11.2012r.

Spadek po nim nabyła w całości siostra A. G..

Prezes KRUS dnia 13.06.2013r. stwierdził odpowiedzialność A. G. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników W. K. za okres od drugiego kwartału 2003r. do czwartego kwartału 2012r. w kwocie 15.971,60zł.

Sąd zważył, co następuje:

rozstrzygnięcie w sprawie niniejszej zależne było zatem od ustalenia, czy zachodzą podstawy do obciążenia A. G. odpowiedzialnością za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników W. K. za okres od drugiego kwartału 2003r. do czwartego kwartału 2012r. w kwocie 15.971,60zł.

Zadłużenie W. K. było konsekwencją tego, że KRUS ustalał, iż jest on objęty z mocy ustawy ubezpieczeniem społecznym rolników. Był on właścicielem gospodarstwa rolnego o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha przeliczeniowy. Zgodnie z art.38 pkt 1 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz.1403 ze zm.) - przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu domniemywa się, że właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą na tych gruntach. Bezsporne w niniejszej sprawie jest to, że W. K. do chwili śmierci nie kwestionował decyzji Prezesa KRUS, z których wynikało, że jest objęty z mocy ustawy ubezpieczeniem społecznym rolników i nie obalił domniemania, że prowadzi działalność rolniczą. Nie podlega wątpliwości, że miał on świadomość, że takie decyzje są wobec niego wydawane, bo każdorazowo KRUS doręczał mu odpisy decyzji, w których informował o zaległościach w opłacaniu składek wynikających z tego ubezpieczenia. Nadto zaległości te były zabezpieczane wpisami hipoteki w księgę wieczystą, o czym również W. K. wiedział.

Sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją organu rentowego, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁹ k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10.06.2008r. I UK 376/07). W przedmiotowej sprawie oznacza to, że Sąd związany był decyzjami Prezesa KRUS, z których wynikało, że w okresie, za który KRUS dochodzi składek, W. K. podlegał z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników. Jest to okres od drugiego kwartału 2003r. do czwartego kwartału 2012r.

Wobec powyższego odwołująca nie może w niniejszym postępowaniu kwestionować tych decyzji poprzez wykazywanie, że W. K. nie powinien podlegać temu ubezpieczeniu, a w konsekwencji nie miał obowiązku uiszczania składek z tytułu tego ubezpieczenia.

Jedynie zatem na marginesie podnieść należy, że nie ma racji odwołująca, wskazując, że w okresie, w którym W. K. był zarejestrowany w PUP jako bezrobotny nie powinien podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników. Okoliczność, że W. K. był zarejestrowany jako bezrobotny nie wyklucza faktu, że był rolnikiem. Zgodnie bowiem z art.2ust.1 lit.d ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz.674 ze zm.) – bezrobotnym jest także osoba, która nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. - Kodeks cywilny o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe.

Oznacza to zatem, że ustawodawca nie wyklucza, że rolnik, który jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej poniżej 2 ha przeliczeniowych, może być osobą bezrobotną w rozumieniu powyżej powołanej ustawy. Istotne jest także to, że W. K. nie był uprawniony do zasiłku dla bezrobotnych, a jedynie był zarejestrowany jako bezrobotny, co wynika z zaświadczeń z PUP w O. M.. (k.4 a.s. i k.230 a.e.). Zgodnie bowiem z art.6 ust.1 pkt 9 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz.14442 ze zm.) - obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami pobierającymi zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie integracyjne lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez powiatowy urząd pracy, zwanymi dalej „bezrobotnymi”.

Zatem jedynie osoby bezrobotne pobierające zasiłek dla bezrobotnych podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu w ZUS. Nie dotyczy to natomiast osób jedynie zarejestrowanych jako bezrobotne bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Tym samym okoliczność, że W. K. był zarejestrowany jako bezrobotny, nie ma wpływu na podleganie przez niego z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zgodnie bowiem z art.5 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - ubezpieczenie społeczne rolników, jeżeli nie podlegają oni obowiązkowi ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy, regulują odrębne przepisy. Tymi przepisami są: art.7 i art.16 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, które stanowią o objęciu z mocy ustawy ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim rolnika, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, jeżeli ten rolnik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy pozostaje także powoływana przez odwołującą okoliczność, że W. K. pobierał zasiłek stały z Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w B. w okresie od dnia 01.12.2010r. do dnia 30.11.2012r. Jak wynika z pisma Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w B. (k.224 a.e.) – W. K. z tytułu pobierania tego zasiłku nie podlegał ubezpieczeniom społecznym, a jedynie podlegał ubezpieczeniu zdrowotnemu. Tym samym w myśl powołanych powyżej przepisów – pobieranie tego zasiłku nie ma wpływu na podleganie przez niego z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Z tych wszystkich względów Sąd uznał, że brak jest podstaw prawnych do zakwestionowania, iż W. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w spornym okresie. Kolejną zatem kwestią, którą rozważał Sąd, było to, czy zachodzą podstawy do przeniesienia na A. G. odpowiedzialności za zobowiązania, które ciążyły na W. K..

Zgodnie z art.52 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z odpowiednio stosowanym art.97 §1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacji podatkowej - spadkobiercy podatnika przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. Natomiast w myśl art.98§1 Ordynacji podatkowej - do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe. Natomiast w myśl §2 tegoż przepisu – te same zasady stosuje się do odpowiedzialności spadkobierców za odsetki za zwłokę od zaległości spadkodawcy (pkt 2) i koszty postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec spadkodawcy powstałe do dnia otwarcia spadku (pkt 7).

Przekładając te przepisy na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że A. G., jako spadkobierczyni W. K. odziedziczyła po nim cały majątek, a więc zarówno aktywa jak i pasywa. Zgodnie bowiem z art.922§1 kodeksu cywilnego - prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi niniejszej. Nadto podnieść należy, że odwołująca miała świadomość, że na jej bracie ciążyą długi. Mogła zatem ograniczyć swą odpowiedzialność za jego długi i przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza lub mogła spadek odrzucić (art.1012 kc). Tym bardziej że akt poświadczenia dziedziczenia był sporządzany dnia 05.12.2012r., a więc w okresie uprawniającym do złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza lub o odrzuceniu spadku (art.1015 kc).

Ponieważ odwołująca nie uczyniła tego, zatem ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe po W. K..

Kolejną kwestią wymagającą analizy Sądu było ustalenie, czy nie nastąpiło przedawnienie należności wynikających z zaskarżonej decyzji. Są to należności za okres od drugiego kwartału 2003r. do czwartego kwartału 2012r.

Zgodnie z art.41b ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników – co do zasady należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Jednakże od zasady tej ustawodawca przewidział wyjątki w ustępach 2-7 tegoż przepisu. Z ustępu 2 wynika, że nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia.

Jak wynika z zestawienia należności (k.243-244 a.e.) – wszystkie należności od drugiego kwartału 2003r. do pierwszego kwartału 2012r. zabezpieczone są hipoteką. Wobec powyższego nie uległy one przedawnieniu. Natomiast należności nie objęte hipoteką dotyczą jedynie 2012r., zatem nie minął 5-letni okres ich przedawnienia.

Mając to wszystko na uwadze Sąd oddalił odwołanie stosownie do treści **art.477¹⁴§1 kpc.**